

# Opmerkelijk activistische opening academisch jaar

Bij de opening van het academisch jaar (OAY) in Omnia klonk dit jaar een opmerkelijk ander geluid. Niet alleen buiten bij de demonstrerende studenten, ook binnen tijdens het officiële programma was het anders dan voorheen, viel *Resource* op. Tekst Marieke Enter & Willem André

**A**n de balustrade van Omnia hangen felgekleurde spandoeken. Uit een meegebrachte speaker klinkt reggaeachtig ‘*Shell must fall, Shell must fall, climate crimes around the world, oh Shell must fall*’. De studenten eisen actie van WUR. Het gaat ze om drie punten: de banden met de fossiele industrie verbreken, dekolonisatie van het onderwijs en een democratischer universiteitsbestuur. De actievoerders delen felrode pamfletten uit. De meeste OAY-bezoekers nemen de flyer welwillend aan. Mooi leesvoer in de rij voor de ingang, want daar moeten ze even wachten. Zonder een QR-toegangscode en een inhoudscheck van je tas komt vanmiddag niemand Omnia binnen.

Ondertussen becommentarieert actievoerder ‘June’ via een microfoon het OAY-thema van dit jaar: *Shaping sustainable futures*. ‘Maar om wiens toekomst geeft WUR eigenlijk? Die van de grote multinationals? Of die van de industriële landbouw? Wordt het een toekomst met

dezelfde oude witte mannen als die hier de portretten-galerij bevolken? Nee! Wij willen een wereld die gebaseerd is op behoeften, niet op winst. Daarom bezetten we en verzetten we ons.’

WUR legt het (informeel aangekondigde) protest geen strobreed in de weg. Alleen als de actievoerders de WUR-vlaggen voor het gebouw vervangen door eigen actie-exemplaren, steekt de toegesnelde bewaking daar snel een stokje voor. De actievoerders vinden de reactie een beetje overtrokken. Maar ach, als dit het ergste is... ‘Bij de Forum-bezetting ging het er een stuk harder en onvriendelijker aan toe’, zegt een van hen. Nu is de sfeer ronduit zonnig. Met liters zelfgemaakte ijsstee en een enorme uitdeelbak salade maken de studenten er een soort picknick van. Het voelt als de song die uit de speaker klinkt: ‘*A good day to fight the system*’.

---

## ‘DOGMATIEK HEEFT GEEN PLEK IN WETENSCHAP’

### Nú handelen

Ondertussen gaat in de volle Omnia-zaal het officiële programma van start, met een verrassende toon en inhoud. Wie de ontwikkelingen bij WUR een jaar of twee niet heeft gevolgd, zou op z’n minst de wenkbrauwen fronsen. Bestuursvoorzitter Sjoukje Heimovaara opent met de constatering dat we als mensheid nú moeten handelen, voordat we ‘*the tipping point of no return*’ passeren. Wageningen heeft een taak om klimaatverandering en verlies van biodiversiteit tegen te gaan, stelt ze. Uitstoot

van broeikasgassen en land- en watergebruik maken deel uit van de domeinen waarbinnen WUR onderzoek doet. Ze refereert aan de protesterende studenten buiten. ‘Zij maken zich zorgen, laten hun stem horen. Hierbinnen laten drie sprekers óók hun stem horen. Want oplossingen zijn er om verdere schade te voorkomen.’

De bijna afgezwaaide hoogleraar Plantaardige productiesystemen Ken Giller benadrukt dat de wetenschap niet in de handen van populisme moet belanden. ‘We moeten weg van simpele en valse tweedelingen; er is geen goed of fout. Dogmatiek heeft geen plek in wetenschap, die gedijt bij meningsverschillen. In de competitieve wetenschappelijke wereld zien we dat wetenschappers *‘jump on bandwagons’*: ze gaan mee met de stroming en accepteren financiering voor vragen die verkeerd geframed zijn. We moeten zorgen voor een veilige en open omgeving, waar alle stemmen worden gehoord en waar ruimte is voor intense dialogen. Wetenschappers moeten eenvoudig communiceren, zonder simplistisch te zijn. De wereld is complex, maar wij kunnen als geen ander de maatschappij betrekken bij moeilijke vraagstukken.’

### Protesteer

Universitair docent Agrarische en milieugeschiedenis Ingrid de Zwarte gaat in op de geschiedenis van hongersnooden. ‘Gebrek aan voedsel wordt niet veroorzaakt door bevolkingsgroei, niet door natuurrampen of economische crisis. Hongersnood is niet onvermijdelijk; het wordt veroorzaakt door de mens. Met opzet, of door het niet te voorkomen – denk aan de Sovjet-Unie begin jaren dertig of de Hongerwinter van 1944-1945 in Nederland, stelt ze. Volgens De Zwarte heeft de mensheid de technische middelen om de groeiende wereldbevolking te voeden, al is de uitdaging om dat te doen zonder klimaatschade. ‘Maar technische oplossingen alleen zijn niet voldoende, we hebben de politiek nodig. De zogenaamde dreiging van wereldhonger mag nooit misbruikt worden in het publieke en politieke debat om de hoognodige duurzame transitie te vertragen. Ik geloof dat wij in Wageningen een actieve rol moeten pakken – als wetenschappers, als studenten, als docenten en als wereldburgers. Door mythes te ontcrachten en op te roepen tot verandering.’

Universitair hoofddocent Bestuurskunde Jeroen Candel, die vooraf nog een praatje maakte met de protesterende studenten – ‘Dat zijn studenten die ik waardeer, die betrokken zijn’ – doet ook een oproep. ‘Ga bij een



Actievoerende studenten hingen tijdens de viering van de opening van het academisch jaar spandoeken aan de balustrade van Omnia, onder meer uit protest tegen de banden die WUR heeft met Shell. • Foto Resource

politieke partij, protesteer en laat je horen – het werkt! We staan echt op een kruispunt. Mede door de grote klimaatdemonstraties heeft de Europese Commissie een ambitieuze Green Deal gepresenteerd om Europa klimaatneutraal te maken. Extinction Rebellion heeft de subsidies aan de fossiele industrie aangekaart. Voedsel en landbouw staan hoger op de agenda staan dan ooit. Alleen door te laten zien dat wij betrokken zijn, zal de politiek betrokken raken en werk maken van een duurzame toekomst. Maar houd altijd een open blik voor nieuwe perspectieven.’

### Wageningse geluid

Als na de formaliteiten tijdens de borrel de ouderwetse bitterballen gretig aftrek vinden, reageert Heimovaara bescheiden op de constatering van Resource dat het Wageningse geluid nogal is veranderd sinds haar aantreden. ‘Deze sprekers deden hun werk en hadden hun mening al voor mijn komst.’ Maar wie hakt de knoop door over wie achter de kathedraal gaat staan tijdens de OAY? Korte stilte, de blik zwerft langs de hoofden weg: ‘Ja, dat ben ik uiteindelijk.’ ■